

ΕΜΠ “Abibas”; Όχι, ευχαριστούμε!

Η αποτυχία του πλέον εμβληματικού συστήματος Ανώτατης Εκπαίδευσης λειτουργούσας με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, αυτού της Μεγάλης Βρετανίας, όπου πλην μιας χούφτας ιστορικών πανεπιστημίων τα υπόλοιπα θα μπορούσαν να αποκαλεστούν και «σούπερ μάρκετ πτυχίων», θα έπρεπε να αποθαρρύνει τους θιασώτες της ιδιωτικής παιδείας στην Ελλάδα. Φευ! Ούτε μισό χρόνο μετά την ψήφιση του καταφανέστατα αντισυνταγματικού νόμου της ΝΔ περί ίδρυσης ιδιωτικών πανεπιστημίων, σαν έτοιμο από καιρό (ή και ως έτοιμο από καιρό), το Συμβούλιο Διοίκησης (ΣΔ) του ΕΜΠ κατέθεσε σχέδιο καταστατικού για την ίδρυση ιδιωτικού πανεπιστημίου στην Κύπρο. Το ευφάνταστο όνομα που προτείνει είναι interNational Technical University of Athens – σαν να ιδρύει η Adidas την ... Abibas.

Το ΣΔ, αντί να περιφρουρήσει το δικαίωμα του Ελληνικού λαού στην Δημόσια και Δωρεάν Ανώτατη Εκπαίδευση στρεφόμενο ενάντια στις Κυβερνήσεις που χρόνια υποχρηματοδοτούν τα πανεπιστήμια, προωθούν την υποβάθμιση των πτυχίων και αμείβουν το ΔΕΠ με μισθούς στα όρια της φάρσας, ενσωματώνει τον πυρήνα της πολιτικής της κυβέρνησης και της ΕΕ στην Ανώτατη Εκπαίδευση, δηλαδή την ιδιωτικοποίηση, την υποβάθμιση και την αντιδημοκρατικότητα. Το καταστατικό αποτελεί, αντικειμενικά και παρά τις διακηρύξεις, αποτύπωση των προθέσεων του ΣΔ και για το ίδιο το ΕΜΠ, εάν το ελληνικό νομικό πλαίσιο το επέτρεπε. Συγκεκριμένα:

Το Ιδιωτικό ΕΜΠ προβλέπεται να έχει δίδακτρα. Άρα, η μη ύπαρξη διδάκτρων στο ΕΜΠ δεν είναι θέση αρχής για το ΣΔ, όπως ανώδυνα διακηρύσσεται, αλλά μόνον προϊόν συμμόρφωσης στην συνταγματική επιταγή. Άρα, το ΣΔ δηλώνει έμμεσα ότι όχι μόνον δεν πρόκειται να αντισταθεί στην διακηρυγμένη πρόθεση της κυβέρνησης για κατάργηση του Άρθρου 16, αλλά και ότι θα επιβάλει δίδακτρα στο ΕΜΠ, εάν το άρθρο αναθεωρηθεί. Σε ό,τι μας αφορά δηλώνουμε ότι δεν σπούδασαν οι γονείς μας δωρεάν, εμείς δωρεάν (ή, εν πάση περιπτώσει χωρίς δίδακτρα) για να έρθουμε εμείς να ζητήσουμε από τους φοιτητές μας δίδακτρα και να στερήσουμε από ακόμα περισσότερα παιδιά του εργαζόμενου λαού το δικαίωμά τους στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Το Ιδιωτικό ΕΜΠ αντικειμενικά υποβαθμίζει το ΕΜΠ, επιβραβεύει την ήσωνα προσπάθεια, προσβάλλει τους φοιτητές μας που κοπίασαν να περάσουν από την βάσανο των πανελλήνιων. Αν και το ΣΔ δεν έχει καταθέσει καμία μελέτη για το κοινό στο οποίο απευθύνεται το νέο εγχείρημα (αναρωτιόμαστε αν το ίδιο θα έκαναν τα μέλη του ΣΔ που προέρχονται από τον χώρο των επιχειρήσεων στις επιχειρήσεις τους), είναι προφανές ότι το Ιδιωτικό ΕΜΠ θα στοχεύει να προσελκύσει: α) Έλληνες φοιτητές που αποτυγχάνουν στις πανελλήνιες, αλλά προέρχονται από σχετικά εύπορους γονείς β) από τους φοιτητές Ασιατικών και Αφρικανικών χωρών εκείνους που δεν κατάφεραν να πάνε στις ΗΠΑ, στην Δυτική Ευρώπη ή στην Κίνα, που είναι χώρες που προσφέρουν καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση μετά τις σπουδές. Η πρότερη εμπειρία της εν γένει αποτυχίας του ΕΜΠ να προσελκύσει μαζικά αλλοδαπούς φοιτητές υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου στα μεταπτυχιακά του, επιβεβαιώνει την εκτίμησή μας. Επομένως, το επίπεδο των φοιτητών (άρα και των αποφοίτων) θα είναι σαφώς χειρότερο, παρόλο που το πτυχίο τους θα σχετίζεται με το ΕΜΠ. Θα έχουμε ΕΜΠ και ΕΜΠ-από-το-παράθυρο. Για ποια αριστεία μάς μιλάνε λοιπόν οι θιασώτες της, όταν υποβαθμίζουν το επίπεδο των εισερχόμενων φοιτητών

του, δηλαδή έναν από τους πιο βασικούς παράγοντες επιτυχίας του ΕΜΠ (μαζί με τη συνεκτικότητα και την δομή των προγραμμάτων σπουδών); Και ακριβώς επειδή αντικειμενικά το πρόγραμμα σπουδών προσαρμόζεται στο επίπεδο των φοιτητών, είναι κάτι παραπάνω από βέβαιο ότι και το πρόγραμμα σπουδών του Ιδιωτικού ΕΜΠ θα διαμορφωθεί σε κατώτερο του ΕΜΠ, παρόλο που θα φέρει τον τίτλο του. Παραπέρα, τμήματα 10 μελών ΔΕΠ, όπως προβλέπει το καταστατικό, δεν υπάρχουν, εξ όσων γνωρίζουμε, σε κανένα κορυφαίο πανεπιστήμιο του κόσμου.

Το Ιδιωτικό ΕΜΠ δεν θα διοικείται με δημοκρατικό τρόπο καθώς δίνει υπερβολικές εξουσίες στον Πρύτανη και αποκλείει παντελώς από τα διοικητικά του όργανα τους φοιτητές και τους εργαζόμενους, ξεπερνώντας ακόμα και τον νόμο Κεραμέως. Ο πλήρης αποκλεισμός εργαζομένων και φοιτητών δεν παραπέμπει καν σε Ιδιωτικά Δυτικά πανεπιστήμια, αλλά σε πανεπιστήμια Εμιράτων και στο επίπεδο δημοκρατίας τους. Επιπλέον για ποια αυτοτέλεια μιλάμε όταν στο, έστω διακοσμητικό, «Επιστημονικό και Κοινωνικό Συμβούλιο Διοίκησης» συμμετέχει ο ίδιος ο Πρόεδρος της Βουλής της Κύπρου και ο ίδιος ο Υπουργός Παιδείας της;

Τέλος, καμία οικονομική μελέτη δεν έχει παρουσιαστεί διότι θα αποκάλυπτε μία πρακτική αλήθεια: Δεν είναι πλέον οικονομικά βιώσιμη η ίδρυση σοβαρής Πολυτεχνικής Σχολής χωρίς κρατική αρχική χρηματοδότηση, λόγω του τεράστιου κόστους των εργαστηρίων. Επομένως, το σχεδόν αυτοτελές Ιδιωτικό ΕΜΠ είτε δεν θα κάνει έρευνα (άρα θα είναι διδακτήριο και όχι Πανεπιστήμιο), είτε, ως συνηθίζουν όλοι οι κρατικοδίαιτοι αυτοαποκαλούμενοι «entrepreneurs», θα βασίζεται στο δημόσιο και θα κάνει έρευνα αξιοποιώντας τις χρηματοδοτημένες από τον ελληνικό λαό υποδομές του κανονικού ΕΜΠ (είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω διπλοθεσίων καθηγητών) – πράγμα που συνιστά τίποτε λιγότερο από κλοπή.

Ομολογουμένως, το σχέδιο καταστατικού ήταν για μας έκπληξη. Όταν πληροφορηθήκαμε από διαρροές στις εφημερίδες την πρόθεση του ΣΔ να ιδρύσει Ιδιωτικό ΕΜΠ στην Κύπρο, σκεφτήκαμε ότι βασικός στόχος του θα ήταν να αποτελέσει οικονομική διέξοδο για το ΔΕΠ του ΕΜΠ μέσω παράλληλης απασχόλησης και μέσω της χρήσης του ως offshore για την διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων, άνευ των καταναγκασμών του ΕΛΚΕ. Όμως, αν έχουμε αντιληφθεί σωστά από το καταστατικό, κάτι τέτοιο (στο οποίο θα ήμασταν και πάλι αντίθετοι διότι πρακτικά θα αποστερούσε από το ΕΜΠ και τους φοιτητές του κομμάτι του ΔΕΠ του) καθίσταται εξαιρετικά δυσχερές. Επομένως, αν δεν είναι πρόθεση του ΣΔ σταδιακά να διολισθήσει το καταστατικό προς αυτήν την κατεύθυνση, προκύπτει το προφανές ερώτημα: Τελικά γιατί να εμπλακεί το ΕΜΠ στην ίδρυση ενός σχεδόν αυτοτελούς Ιδιωτικού ΕΜΠ αφού έχει μόνον να χάσει και τίποτε να κερδίσει; Η απάντηση που δίνεται ανεπίσημα είναι η νεφελώδης έννοια της «εξωστρέφειας», που εισήχθη από την κυβέρνηση στον δημόσιο διάλογο μαζί με το MIT, το Stanford, το Cambridge κτλ: «Ωδινεν MIT και έτεκεν Frederick» ή, όπως λέει ο λαός μας, «φύκια για μεταξωτές κορδέλες».

Τα παραπάνω, κατά τη γνώμη μας, δεν αποτελούν κεραυνό εν αιθρία, αλλά αποτελούν άλλο ένα βήμα υποβάθμισης του ΕΜΠ σε σχέση με το ΕΜΠ που γνωρίσαμε ως φοιτητές πριν 20-25 χρόνια, όταν όλη η Πολυτεχνειακή κοινότητα από τους Φοιτητικούς Συλλόγους ως την Πρυτανεία, αντιστάθηκε στην πολιτική της ΕΕ και της Μπολόνια. Μιας υποβάθμισης που έρχεται ως αποτέλεσμα της πίεσης όλων των κυβερνήσεων να βρούμε εμείς οι ίδιοι χρηματοδότηση, δεδομένης της ουσιαστικής άρνησης όλων των διοικήσεων του ΕΜΠ τα

τελευταία τουλάχιστον 15 χρόνια να συγκρουστούν έμπρακτα με την κυβέρνηση διεκδικώντας χρηματοδότηση για τον τακτικό προϋπολογισμό.

Απάντηση στους χαμηλούς μισθούς μας και στην υποχρηματοδότηση δεν μπορεί να είναι:

- Το χαράτσωμα των φοιτητών μας και η πώληση πτυχίων στην Κύπρο καθώς και το ΚΕΔΙΒΙΜ και η πώληση σεμιναρίων. Η εκπαίδευση είναι δικαίωμα και τα δικαιώματα δεν πωλούνται.
- Η χωρίς όρια συμβουλευτική δραστηριότητα, διότι μας αποστερεί χρόνο από τα βασικά μας καθήκοντα, καθιστά την έρευνα και την διδασκαλία πάρεργο και εμάς υπόλογους στον ελληνικό λαό που μας χρηματοδοτεί από το υστέρημά του.
- Η χρηματοδότηση από την ελληνική βιομηχανία, διότι λόγω του μεταπρατικού και τουριστικού χαρακτήρα της ελληνικής οικονομίας ΔΕΝ έχει καμία διάθεση να χρηματοδοτήσει ούτε βασική ούτε εφαρμοσμένη έρευνα, παρά μόνο κάποιες λίγες περιπτώσεις ανάπτυξης προϊόντων και κυρίως πιστοποίηση από το ΕΜΠ για εμπορικούς λόγους. Αναρωτιόμαστε τι έρευνα θέλει να χρηματοδοτήσει π.χ. ο Σαρακάκης με τον οποίο πρόσφατα το ΕΜΠ υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας ενώ κατά βάση αποτελεί απλώς και μόνον τον εισαγωγέα της Honda στην Ελλάδα, τι δημοσιεύσεις θα προκύψουν, σε τι περιοδικά, τι διδακτορικά. Παρεμπιπτόντως, διαχωριζόμαστε πλήρως από την ανάλυση που θεωρεί ότι το Πανεπιστήμιο έχει μετατραπεί σε επιχείρηση, με το ΔΕΠ στο ρόλο της εργοδοσίας και τους διδακτορικούς φοιτητές στο ρόλο της εργατικής τάξης. Μια τέτοια ανάλυση αφήνει στο απυρόβλητο την ουσία της πολιτικής της ΕΕ, πρακτικά αποδέχεται ως μη ανατρέψιμη την διεύθυνση των επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο και αντικειμενικά περιορίζεται στο να διεκδικήσει μεγαλύτερο κομμάτι από μια πίτα που δεν έπρεπε να υπάρχει, δηλαδή να τρωγοπίνουμε (απλώς πιο ... συμμετοχικά) στην πλάτη του ελληνικού λαού υποτιμώντας την ευρύτερη αποστολή του πανεπιστημίου που είναι η παραγωγή υψηλά ειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού στα πλαίσια της δωρεάν παιδείας, η έρευνα για τις λαϊκές ανάγκες, η αποκάλυψη της επιστημονικής αλήθειας μακριά από οικονομικές και άλλες δεσμεύσεις.
- Η μετατροπή μας σε κυνηγούς προγραμμάτων της ΕΕ, όσο και αν ακαδημαϊκά φαντάζει έτη φωτός καλύτερη από τα παραπάνω, διότι το Horizon είναι πάνω από όλα ιδεολογικός μηχανισμός της ΕΕ και επιδιώκει να μας κάνει παπαγάλους του «sustainability», του «digitalization», του «decarbonization», του «circular economy», δηλαδή buzzwords που είτε είναι κενά περιεχομένου είτε επιδιώκουν την ψευδπιστημονική τεκμηρίωση προελημμένων πολιτικών αποφάσεων της ΕΕ. Δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε ότι η απίστευτη αερολογία που παράγεται πλέον στο δυτικό πανεπιστήμιο, όπου ολόκληρα τμήματα ασχολούνται με το φύλο των αγγέλων, είναι δυνατή μόνον λόγω της απομάκρυνσης της οικονομίας της Δύσης από την υλική παραγωγή. Αντίθετα, η μεταφορά του μεγαλύτερου μέρους της στην Κίνα οδήγησε στην αλματώδη ανάπτυξη των εκεί πανεπιστημίων, παρά τα προβλήματα που ακόμα αντιμετωπίζουν. Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να αποτελεί βέλτιστη διέξοδο να προσπαθούμε να διεξάγουμε ουσιαστική επιστημονική έρευνα, προσπαθώντας να την σερβίρουμε με κενολογίες ή κλίνοντας σε όλες τις πτώσεις τις πολιτικές της ΕΕ. π.χ. Δεν είναι επιστήμη να τεκμηριώνουμε για ποιο λόγο πρέπει να κλείσει ο λιγνίτης και να έρχεται 300 ευρώ η ΔΕΗ στον ελληνικό λαό – και να του

ζητάμε και δίδακτρα από πάνω. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι ενδεικτικό αδυναμίας παραγωγής πρωτότυπης σκέψης το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του ΕΜΠ, το οποίο δεν αποτελεί παρά μετάφραση στα ελληνικά των στόχων του Horizon.

Δεν είμαστε αιθεροβάμονες: Όλοι μας έχουμε αναγκαστεί να λειτουργήσουμε στα παραπάνω πλαίσια (με εξαίρεση τα δίδακτρα), αν μη τι άλλο για να βρούμε την αναγκαία χρηματοδότηση για να δουλέψουμε, πάντα προσπαθώντας να κάνουμε τους λιγότερους συμβιβασμούς, να κρατήσουμε την αξιοπρέπειά μας και, πάνω από όλα, την ανεξαρτησία μας. Όμως αυτό δεν μπορεί να μας αποπροσανατολίζει από το κύριο πλαίσιο αιτημάτων μας το οποίο θεωρούμε ότι πρέπει να είναι:

- Ενιαία Ανώτατη Εκπαίδευση Δημόσια και Δωρεάν, Πανεπιστήμιο για τις ανάγκες του λαού και των εργαζομένων, για την ανάπτυξη της επιστήμης ως μέσο «για να αλαφρώσει ο μόχθος της ανθρώπινης ύπαρξης», μακριά από τους στόχους της διακήρυξης της Μπολόνια.
- Αύξηση του ΤΑΚΤΙΚΟΥ προϋπολογισμού των πανεπιστημίων – Εξορθολογισμός των διαδικασιών του και της σχετικής καφκικής γραφειοκρατίας έτσι ώστε σε βάθος χρόνου να κλείσει ο ΕΛΚΕ. Προκήρυξη νέων θέσεων ΔΕΠ.
- Πλήρης και αποκλειστική απασχόληση με τριπλασιασμό των αμοιβών μας (επί 2 για την πλήρη απασχόληση και επί 1.5 για την αναπλήρωση των μνημονιακών μειώσεων)
- Κρατικά εξασφαλισμένη υποτροφία (και ασφάλιση) σε τουλάχιστον δύο διδακτορικούς φοιτητές σε κάθε μέλος ΔΕΠ Πολυτεχνικής Σχολής, απευθείας χωρίς την μεσολάβηση άλλων οργάνων («Hard money»)
- Αποχώρηση της Ελλάδας από το Horizon και τα άλλα προγράμματα της ΕΕ. Ενσωμάτωση της εθνικής συμμετοχής απευθείας στους τακτικούς προϋπολογισμούς των ιδρυμάτων με πολιτική εντολή την έρευνα για την ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανικής και αγροτικής παραγωγής, των αντίστοιχων υποδομών και της λαϊκής κατοικίας, την ενεργειακή και διατροφική αυτάρκεια, την άμυνα της χώρας απέναντι στους ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς. Απόρριψη της πολιτικής της ΕΕ. Μέτρα για την ενίσχυση της διαφάνειας και της δημοκρατίας στην διαχείριση των χρημάτων από τα ιδρύματα.
- Καμία έρευνα για το NATO, την μεγαλύτερη τρομοκρατική οργάνωση του πλανήτη που μας «χάρισε» μια Χούντα και το 1/3 της Κύπρου υπό κατοχή.
- Μέτρα για την διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της προοπτικής εξέλιξης του ΔΕΠ χαμηλότερης βαθμίδας, όπως: Υποχρεωτική εναλλαγή διευθυντή εργαστηρίου μεταξύ όσων έχουν δικαίωμα εκλογής, Επίσπευση γραφειοκρατίας διαδικασίας εξέλιξης
- Κατάργηση των νόμων 4957/ 2022 και 5094/2024 (Κεραμέως και Πιερρακάκη).

Απορρίπτουμε την πρόταση που κατατέθηκε για διοργάνωση ημερίδας, όπου θα κληθεί το ΣΔ να μας εξηγήσει τις προθέσεις του σχετικά με το Ιδιωτικό ΕΜΠ, διότι δεν μπορεί να υπάρξει καλή εκδοχή ενός ιδιωτικού ΕΜΠ, άρα δεν υπάρχει βάση συζήτησης.

- Καλούμε το ΔΣ του συλλόγου μελών ΔΕΠ να καλέσει άμεσα σε Γενική Συνέλευση με σκοπό το μπλοκάρισμα κάθε σκέψης Ιδιωτικού ΕΜΠ.

- Καλούμε τους φοιτητικούς συλλόγους, ως τους κατεξοχήν θιγόμενους από το Ιδιωτικό ΕΜΠ, να ιεραρχήσουν το θέμα, να συνεδριάσουν και να κινητοποιηθούν άμεσα.
- Καλούμε το ΣΔ να αποσύρει το σχέδιο ίδρυσης Ιδιωτικού ΕΜΠ. Διεκδικούμε διοικήσεις που να περιφρουρούν τον δημόσιο χαρακτήρα των πανεπιστημίων, να διεκδικούν από την κυβέρνηση άνευ δεσμεύσεων αντί να στοιχίζονται πίσω από τις αντιεκπαιδευτικές πολιτικές της και αντί να εξαντλούν την μαχητικότητά τους στις ... αφίσες των φοιτητικών συλλόγων.

Οι πρόσφατες πρακτικές των αρχών του Ιδρύματος στις κινητοποιήσεις του περασμένου εξαμήνου, όταν ΜΑΤ, ΕΚΑΜ, ΟΠΚΕ επιτέθηκαν σε μέλη της Πολυτεχνειακής κοινότητας με σκοπό την επιβολή του αντισυνταγματικού νόμου για τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια είναι σε αντίθεση με την παλαιότερη και πρόσφατη ιστορία του ΕΜΠ, όταν όλη η πανεπιστημιακή κοινότητα διαφύλαξε τις ενιαίες και αδιάσπαστες πενταετείς σπουδές, ενάντια στην διαδικασία της Μπολόνια και την ιδιωτικοποίηση, χωρίς την παρουσία αστυνομίας. Η αστυνομία δεν έχει καμία δουλειά να επιβάλει το Ιδιωτικό ΕΜΠ.

Τέλος, υπάρχει και κάτι θετικό στην πρόταση του ΣΔ: Οι νεοεισερχόμενοι φοιτητές που εγγράφονται σε μερικές μέρες, πριν καν ξεκινήσουν τα πρώτα τους μαθήματα θα διδαχθούν βιωματικά (που είναι και της μόδας) ότι δεν φτάνει το διάβασμα των πανελληνίων, δεν φτάνει το διάβασμα στο πανεπιστήμιο για να αποκτήσουν πτυχίο με αξία, αλλά ότι «τίποτε δεν χαρίζεται, όλα με αγώνες καταχτιούνται» - ακόμα και αυτά που πριν 40 χρόνια ήταν κατακτημένα και απήλαυσαν τα μέλη του ΣΔ όταν ήταν φοιτητές.

Δημήτρης Αναστασίου, Επίκουρος Καθηγητής ΣΑΤΜ-ΜΓ

Μιχάλης Βασιλείου, Επίκουρος Καθηγητής ΕΤΗ Ζυρίχης, Υπό διορισμό Επίκουρος Καθηγητής ΣΠΜ